

ÖZET

Türk Ceza Muhakemesi Hukukunda tutuklama tedbirine alternatif bir koruma tedbiri olarak öngörülen adli kontrol, hakkında henüz kesin hüküm verilmemiş bir kişinin hürriyetinden tamamen yoksun bırakılmasının veya kişinin yargılamadan kaçma ya da delilleri karartma ihtimali nedeniyle yargılamanın sağlıklı yürütülmesinin engellenmesinin önüne geçmeyi, böylece kişi hürriyeti ve güvenliği ile ceza yargılamasının etkinliği arasında bir denge kurmayı amaçlayan önemli bir kurumdur. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 109 ila 115. maddelerinde düzenlenen adli kontrol, özellikle masumiyet karinesi, kişi özgürlüğü ve güvenliği gibi temel haklarla yakından ilişkili olup, uygulanmasında anayasal ilkeler ve uluslararası hukuk normları da belirleyici rol oynamaktadır.

Çalışmamızda, adli kontrol kurumunun kavramsal temelleri ile Türk Ceza Muhakemesi Hukukundaki uygulama alanı detaylı şekilde incelenmiştir. Birinci bölümde, adli kontrolün kavramsal çerçevesi, hukuki niteliği, amacı, genel özellikleri, tutuklama tedbiriyle karşılaştırılması ve Fransız Ceza Muhakemesi Hukukundaki görünümü ele alınmıştır. Ayrıca adli kontrol ile ilgili temel ilkeler; hukuk devleti, kişi hürriyeti ve güvenliği, dürüst işlem, meram anlatma ve masumiyet ilkeleri bağlamında değerlendirilmiştir. İkinci bölümde ise adli kontrolün şartları, karar verilmesi, süresi, yükümlülükleri, kararın infazı, kanun yolları, yükümlülüklere uyulmaması halinde sonuçlar, yükümlülük süresi, tedbirin kaldırılması ve sona ermesi, tedbir süresinin cezadan mahsup edilmesi ve tazminat hakkı gibi uygulamaya yönelik konular ayrıntılı biçimde ele alınmıştır. Sonuç bölümünde ise adli kontrolün, bireyin temel haklarını koruyan, tutuklamaya göre daha ölçülü ve dengeli bir koruma tedbiri olduğu vurgulanmıştır.

ANAHTAR KELİMELELER

Adli kontrol, Ceza Muhakemesi, Kişi Hürriyeti, Hukuk Devleti, Ceza Yargılaması, Masumiyet Karinesi, Özgürlük ve Güvenlik, Ceza Muhakemesi Kanunu, Adil Yargılanma, Koruma Tedbiri.

ABSTRACT

In Turkish Criminal Procedure Law, judicial control is envisaged as an alternative preventive measure to detention. It aims to prevent the complete deprivation of liberty of a person whose verdict has not yet been finalized, or to eliminate obstacles to the proper conduct of the trial due to the possibility of the person fleeing or tampering with evidence. Thus, it seeks to balance individual liberty and security with the effectiveness of criminal proceedings. Judicial control is regulated between Articles 109 and 115 of the Criminal Procedure Code No. 5271 and is closely related to fundamental rights such as the presumption of innocence, personal freedom, and security. Its application is guided by constitutional principles and international legal norms.

This study thoroughly examines the conceptual foundations and the practical application of judicial control within Turkish Criminal Procedure Law. The first chapter addresses the conceptual framework, legal nature, purpose, general characteristics of judicial control, its comparison with detention, and its counterpart in French criminal procedure law. Furthermore, it evaluates fundamental principles related to judicial control, including the rule of law, personal liberty and security, fair trial obligations, the right to be heard, and the presumption of innocence. The second chapter explores practical aspects such as conditions for judicial control, decision-making process, duration, obligations, enforcement, legal remedies, consequences of non-compliance, termination, duration offsets against penalties, and compensation rights. The conclusion highlights judicial control as a more proportionate and balanced preventive measure that protects individual rights compared to detention.

KEYWORDS

Judicial Control, Criminal Procedure, Personal Freedom, Rule of Law, Criminal Proceedings, Presumption of Innocence, Liberty and Security, Code of Criminal Procedure, Right to a Fair Trial, Protective Measure.